

DZIENNIK WARTO WIEDZIEĆ

W numerze:

*Powiaty samorządowe
są nieusuwalnym komponentem
administracji publicznej
w państwie*

”

Wywiad z J. Stępnem str. 7

Przyszłość polskich powiatów:

Dyskusje i decyzje XXX Zgromadzenia Ogólnego ZPP w Karpaczu

Relacja str. 10

Mistrzowie Samorządności: Oto zwycięzcy Ogólnopolskiego Rankingu Powiatów i Miast na prawach powiatu

Relacja str. 36

str. 3-4

List Prezesa ZPP – Głos na 25-lecie usamorządowania wspólnot powiatowych

str. 5-6

2023 rok w ZPP: duża aktywność i szereg korzyści

str. 7-9

„Powiaty samorządowe są nieusuwalnym komponentem administracji publicznej w państwie”

Wywiad z Jerzym Stępnem

str. 10-23

Jubileuszowe Zgromadzenie Ogólne za nami

Relacja i galeria zdjęć

str. 24-25

Głos zaproszonych gości

str. 26-35

Stanowiska ZPP

str. 36-44

Liderzy samorządowi uhonorowani

Ranking i galeria zdjęć

str. 45

Partnerzy XXX Zgromadzenia Ogólnego ZPP

str. 46

Moc ZPP – Łączy nas wspólnota celów

str. 47

Dziennik Warto Wiedzieć

Słowo wstępne**Szanowni Czytelnicy,**

Mamy przyjemność przedstawić Państwu specjalne wydanie Dziennika Warto Wiedzieć, zawierające podsumowanie wydarzeń, jakie miały miejsce podczas XXX Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich, zorganizowanego 13 marca br. w malowniczym Karpaczu. Jak mawiał Arystoteles, „Szczęście największe jest wtedy, gdy ludzie w harmonii współpracują na rzecz wspólnego dobra”. To wydarzenie stanowiło nie tylko okazję do świętowania 25-lecia usamorządowania wspólnot powiatowych, ale również platformę do wspólnej pracy na rzecz lepszej przyszłości naszych samorządów i społeczności.

Niniejsze wydawnictwo zawiera list Prezesa Zarządu Związku Powiatów Polskich Andrzeja Płonki, skierowany do uczestników Zgromadzenia z okazji ćwierćwiecza funkcjonowania samorządów powiatowych w naszym kraju. To wzruszający i inspirujący dokument, który podkreśla wagę oraz wkład samorządu terytorialnego w rozwój lokalnych społeczności i całego państwa, odzwierciedlając tym samym myśl Arystotelesa o współpracy dla wspólnego dobra.

Znajdą Państwo tu także szczegółowe podsumowanie zjazdu, prezentujące najważniejsze dyskusje, tematy oraz inicjatywy, które były poruszane w trakcie spotkania. To unikalna okazja, by zobaczyć z bliska, jak kształtuje się przyszłość samorządności w Polsce w duchu harmonijnej współpracy.

Nie zabrakło również miejsca na uhonorowanie osób, które wyróżniły się w prowadzonym przez ZPP Ogólnopolskim Rankingu Powiatów i Miast na prawach powiatu. Prezentacja laureatów i ich osiągnięć jest dowodem na to, jak wiele można zrealizować dzięki pasji, zaangażowaniu i pracy na rzecz lokalnych wspólnot.

Ważnym elementem tej publikacji są także stanowiska podjęte przez delegatów Zgromadzenia. To dokumenty, które nie tylko odzwierciedlają aktualne wyzwania i potrzeby samorządów, ale również wskazują kierunki ich przyszłego rozwoju, zawsze mając na uwadze ideę współpracy i dążenia do wspólnego dobra.

Na szczególną uwagę zasługuje wywiad z Jerzym Stępnem, który jest nie tylko świadectwem jego bogatego doświadczenia, ale także źródłem cennych refleksji na temat przeszłości, teraźniejszości i przyszłości samorządu terytorialnego w Polsce.

Zachęcamy do lektury Dziennika Warto Wiedzieć, który jest nie tylko podsumowaniem ważnego wydarzenia, ale także źródłem wiedzy i inspiracji dla wszystkich, którzy na co dzień tworzą i rozwijają polską samorządność, pamiętając o słowach Arystotelesa i dążąc do harmonijnej współpracy dla dobra wspólnoty.

Z wyrazami szacunku

Rafał Rudka

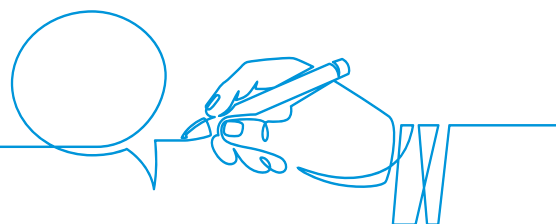
Redaktor naczelny

RAFAŁ RUDKA | redaktor naczelny Dziennika Warto Wiedzieć

Głos na 25-lecie usamorządowienia wspólnot powiatowych

”

Szanowni Państwo, w tym roku obchodzimy jubileusz 25-lecia rozpoczęcia funkcjonowania odrodzonych struktur samorządu powiatowego w Rzeczypospolitej Polskiej. Czwierć wieku to znakomita okazja do podsumowania dotychczasowej działalności powiatów, a także polityki państwa w stosunku do tego szczebla samorządu terytorialnego.

Nie ulega żadnej wątpliwości, że powiaty utrwaliły się w krajobrazie polskiego samorządu. Przywrócenie ich na administracyjną mapę państwa polskiego stanowiło jedną z najlepszych decyzji w historii politycznej III RP. Był to powrót do zakorzenionych w świadomości społeczeństwa polskiego struktur administracyjnych, opartych na naturalnie wykształconych lokalnych więziach zbiorowości obejmujących obszary skupione wokół miast.

Należy podkreślić, że nie była to jednak reforma dla reformy i dla stworzenia nowych urzędniczych miejsc pracy, jak niektórzy chcieliby to widzieć i przedstawiają. Powiaty przyjęły bowiem na siebie ogrom zadań i usług publicznych. Wchodzą w to m.in. oświata na poziomie ponadpodstawowym, interwencje na rynku pracy, ochrona zdrowia, publiczny transport zbiorowy, utrzymywanie podstawowej, międzygminnej sieci dróg, czy zapewnienie bezpieczeństwa publicznego.

Ponadto, warto przypomnieć, iż proces usamorządowienia wspólnot powiatowych był w dużej mierze ruchem oddolnym. To ówcześni samorządowcy, urzędnicy i pracownicy samorządowi, przedstawiciele organizacji pozarządowych i co najważniejsze, mieszkańcy obserwujący przekształcenia w kraju, wywierając nacisk na rządzących, spowodowali powstanie dzisiejszej siatki naszych powiatowych wspólnot.

Nie wszystko w dwudziestopięcioleciu było oczywiście z perspektywy powiatów pozytywne. Przede wszystkim krytycznie należy podejść do faktycznego odejścia od koncepcji pełnego zespolenia inspekcji i służb na poziomie powiatowym – odebranie starostom nadzoru nad policją oraz powiatowymi inspekcjami, weterynaryjną i sanitarną, było jawnym uderzeniem w znaczenie powiatu jako szczebla administracji. Wydaje się, że samo przeniesienie pełni kompetencji do administracji rządowej nie zmieniło jednak skuteczności tych instytucji, a jedynie scentralizowało kolejne piony administracji. Jednocześnie od powiatów oczekuje się wspomagania działań tych służb, m.in. finansowo, ale w razie potrzeby także organizacyjnie. Uwidocznilo się to w trakcie pandemii COVID-19, gdy pracownicy powiatów kadrowo wspierali stacje sanepidu.

Ciągłą kwestią problematyczną jest finansowanie zadań wykonywanych przez powiaty, w tym zapewnienie im stabilnego poziomu dochodów własnych. Związek Powiatów Polskich wielokrotnie upominał się – i nadal będzie to robić – o stworzenie takiego systemu dochodów, który zapewni im możliwość wieloletniego planowania finansowego oraz bezproblemowe funkcjonowanie na co dzień. W pierwszej kolejności nasuwa się tu konieczność rozwiązania problemu rosnącej różnicy między wydatkami na edukację, a przekazywanymi środkami w ramach tzw. subwencji oświatowej oraz zatrzymanie ubytków w budżetach spowodowanych zmianami w systemie podatkowym.

Apelujemy do rządzących, by swoją politykę opierali na zasadzie subsydiarności i wspieraniu samorządności lokalnej i regionalnej. W ostatnich latach wyjątkowo silna była tendencja do centralizacji władzy, w tym do arbitralnego rozdzielania środków finansowych między konkretne jednostki samorządu terytorialnego. Robiono to zamiast zapewnienia im, w tym głównie powiatom, większej swobody decyzyjnej i odpowiedniego systemu dochodów. Tego typu działania nie wspierają idei samorządności oraz nie sprzyjają stabilnemu rozwojowi całego kraju.

Niezależnie jednak od wskazanych problemów, powiaty okazały się w ciągu ostatniego ćwierćwiecza strukturą efektywną. Powiat w istocie, choć oczywiście nie idealnie, realizuje koncepcję, którą przypisywali mu pomysłodawcy reformy samorządowej z 1998 roku. Stał się strukturą, która zapewniła mieszkańcom dostęp do pewnej sfery usług komunalnych lub administracyjnych i realizuje zadania, których samodzielnie nie udźwignie gmina, a których przekazanie na szczebel centralny lub wojewódzki byłoby nieefektywne lub niecelowe. Nie należy tu też pomijać dużej roli w dekoncentracji zadań administracji ▶

rządowej przez wykonywanie jej na szczeblu powiatowym właśnie, głównie przez starostów. Źródła wszelkich niedoskonałości należy raczej upatrywać więc w błędach lub zaniedbaniach prawodawcy i praktyce kolejnych rządów niż samej idei powiatu lub kompetencji ludzi pracujących w jego strukturach.

Wspólnie udowodniliśmy, że samorząd powiatowy nie zawiódł pokładanych w nim nadziei. Nie bez przyczyny wskazuje się, że jeśli któraś z wielkich reform transformacji ustrojowo-gospodarczej na pewno się udała, to ta samorządowa. Powiaty, jako jeden z kluczowych jej elementów, przyczyniły się do tego w sposób znaczący, wzmacniając także wśród społeczeństwa polskiego poczucie potrzeby istnienia silnych struktur samorządowych jako takich.

Nie możemy pominąć przy tym roli samego Związku Powiatów Polskich. Jako organizacja zrzeszająca większość jednostek szczebla powiatowego, stanowimy silny głos reprezentujący ich interesy. Niewątpliwie Związek przyczynił się przez ostatnie 25 lat do umocnienia i utrwalenia samorządu powiatowego w rzeczywistości polityczno-społecznej. Jako organizacja reprezentatywna, nasz Związek jest jednym z filarów strony samorządowej w pracach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Częsty udział naszych przedstawicieli w posiedzeniach komisji parlamentarnych, konferencjach branżowych oraz spotkaniach z decydentami i partnerami społecznymi wskazuje na to, że głos Związku Powiatów Polskich, jako reprezentanta powiatowego poziomu zarządzania publicznego, jest w wielu kwestiach wyczekiwany, szanowany, a także uwzględniany. Nasi eksperci w codziennej pracy dbają o jakość legislacji dotyczącej samorządów, a także wspomagają tysiące pracowników starostw i jednostek powiatowych przez doradztwo prawne, wydawanie publikacji, działania promocyjne, przygotowywanie analiz oraz przeprowadzanie szkoleń. Dzięki temu Związek Powiatów Polskich jest uznawany za merytorycznego partnera zarówno dla swoich członków, jak i podmiotów oraz instytucji zewnętrznych, z administracją rządową na czele.

W kolejne ćwierćwiecze wkraczamy kończąc najdłuższą w historii, bo przedłużoną, kadencję samorządów. Jesteśmy pełni wiary, że administracyjny szczebel powiatowy nadal będzie istotnym elementem zapewnienia stabilności i rozwoju państwa. Nie zamykamy się przy tym na dyskusję na temat roli i kształtu samorządu powiatowego, jego efektywności i posiadanych kompetencji. Musi być to jednak dyskusja oparta o jedno podstawowe założenie, przyświecające twórcom reformy sprzed 25 lat – potrzeby istnienia efektywnej, bliskiej mieszkańcom, samorządnej struktury administracyjnej, realizującej zadania na szczeblu ponadgminnym. Tym właśnie jest dzisiaj samorząd powiatowy i taką rolę chcemy odgrywać także w kolejnych dziesięcioleciach. ●

Prezes Zarządu Związku Powiatów Polskich

Andrzej Płonka

2023 rok w ZPP: duża aktywność i szereg korzyści

927 przeanalizowanych projektów aktów prawnych, 151 pisemnych opinii prawnych, 38 wniosków i interwencji w bieżących sprawach dotyczących samorządów powiatowych, 3,8 tys. publikacji w Dzienniku Warto Wiedzieć, kilka tysięcy wzmianek medialnych na temat organizacji w innych mediach, ponad 14 tys. przeszkolonych pracowników starostw i urzędów miast na prawach powiatu – to tylko częściowy bilans działań Związku Powiatów Polskich w 2023 roku.

Poprzedni rok nie należał do łatwych. Trudna sytuacja finansowa powiatów, problemy w szpitalach, niedofinansowanie w obszarze oświaty – to tylko przykładowa część zagadnień, które wpływały na bieżące funkcjonowanie powiatów. Efekt? Intensywna aktywność Związku Powiatów Polskich.

KLUCZOWE TEMATY – FINANSE...

Wśród najważniejszych tematów, którymi zajmował się ZPP w 2023 roku, na pierwszym miejscu znalazły się dochody powiatów. Wspólnie z innymi korporacjami samorządowymi Związek Powiatów Polskich wywalczył w Ministerstwie Finansów dodatkowe środki finansowe, które samorzady powiatowe otrzymały w III kwartale i które to pozwoliły na zrównoważenie samorządowych budżetów.

... I OCHRONA ZDROWIA

Kolejny obszar, któremu Związek Powiatów Polskich poświęcił bardzo wiele uwagi, a w ślad za tym podjął konkretne działania, to ochrona zdrowia. Dzięki wielopłaszczyznowej aktywności członków Zarządu oraz ekspertów ZPP, oraz wywieranej przez nich permanentnej presji na resort zdrowia wypracowane zostały rozwiązania mające na celu utrzymanie w 2023 r. ryczałtu dla szpitali, które w 2022 r. nie miały niedowyożnienia w ramach umowy sieciowej.

Ponadto, wspólnie z Ogólnopolskim Związkiem Pracodawców Szpitali Powiatowych, ZPP doprowadził do zmian prawnych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia dotyczącego ogólnych

warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej. Zawarto w nim zmiany dotyczące przedłużenia terminu rozliczenia środków wypłaconych świadczeniodawcom w formie tzw. „1/12” o kolejny rok, to jest do 31 grudnia 2024 r. Kolejną wywalczoną kwestią były zmiany prawne w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej. Dzięki czemu wydłużono do połowy 2024 r. termin wyłączenia stosowania przez NFZ kar umownych w przypadku niezapewnienia lekarza systemu w specjalistycznych zespołach ratownictwa medycznego. Takich przykładów jest o wiele więcej.

EFEKTY W POZOSTAŁYCH OBSZARACH

Skuteczność działań Związku Powiatów Polskich w 2023 roku była widoczna w niemal każdym obszarze działalności samorządu powiatowego.

Warto wspomnieć, że w wyniku interwencji ZPP przesunięto, z 10 grudnia 2023 r., termin wdrożenia dla podmiotów publicznych, w tym samorządów i samorządowych jednostek organizacyjnych obowiązków wynikających z ustawy o doręczeniu elektronicznych.

Podczas prac parlamentarnych uwzględnione zostały uwagi ZPP do ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z zapobieganiem kradzieży tożsamości. Dotyczyły one włączenia do ustawy także instytucji parabankowych, które również udzielają pożyczek klientom. ▶

SKUTKI LICZNYCH INTERWENCJI

Dzięki zaangażowaniu i na skutek szeregu uwag zgłoszonych przez Związek Powiatów Polskich, resort edukacji zapowiedział przerehabilitację zapisów projektu dotyczącego branżowych centrów umiejętności, m.in. zrewidowana (zwiększona) zostanie wysokość środków na zatrudnienie dyrektora centrum, ponadto centra utworzone w ramach pilotażu uzyskały gwarancję stabilnego finansowania. Dodatkowo likwidacja i przekształcenie centrów może odbywać się już z wyłączeniem procedur określonych w tym zakresie w ustawie – Prawo oświatowe, w tym bez uzyskania pozytywnej opinii kuratora oświaty. Ponadto dla udziału w konkursie na nowe centrum nie jest już wymagane utworzenie placówki (utworzenie będzie mogło nastąpić dopiero po zwycięstwie w konkursie).

Kolejna sprawa to uwzględnienie zgłaszanych przez ZPP, od kilku lat, uwag dotyczących finansowania klas wielozawodowych. Dzięki czemu w algorytmie podziału subwencji oświatowej na 2024 r. wprowadzono wzrost wag dla młodocianych pracowników.

Efektywność pracy przedstawicieli Związku Powiatów Polskich i jego ekspertów wiązała się także z innymi zagadnieniami.

OBRONA WSPÓLNYCH INTERESÓW I PROMOCJA POWIATÓW

Związek Powiatów Polskich zajmuje się obroną wspólnych interesów samorządów oraz promocją powiatów. Dba także o odpowiedni przekaz medialny. Poza oficjalną stronę Związek od wielu lat prowadzi Dziennik Warto Wiedzieć. W 2023 roku w serwisie zlokalizowanym pod adresem: www.wartowiedziec.pl opublikowano ponad 3,8 tys. artykułów prasowych. Były to teksty o charakterze informacyjnym, doradczym i publicystycznym.

Relacje na temat aktywności Związku pojawiały się też systematycznie w mediach społecznościowych. Poza tym członkowie Zarządu i Komisji Rewizyjnej, przedstawiciele ZPP w różnych gremiach oraz pracownicy biura udzielili setek wywiadów i komentarzy prasowych, wypowiedzi radiowych i telewizyjnych.

To wszystko przyniosło wymierne korzyści wizerunkowe.

PONAD 5 MLN ZŁ OSZCZĘDNOŚCI DZIĘKI SZKOLENIOM DLA KILKUNASTU TYSIĘCY OSÓB

W 2023 roku Związek Powiatów Polskich przeprowadził szereg bezpłatnych szkoleń, których tematyka dotyczyła bardzo często obszarów niszowych. To ważne, bo pozostają one poza zainteresowaniem firm komercyjnych.

Szkolenia odbywały się głównie w trybie online, a brali w nich udział pracownicy samorządowi oraz członkowie zarządów i radni z powiatów, i miast członkowskich. W skali roku liczba przeszkolonych przekroczyła 14 tysięcy osób.

Co ważne, wszystkie szkolenia organizowane przez Związek były bezpłatne. Dzięki temu samorządy członkowskie zaoszczędziły ponad 5 mln złotych.

PODSUMOWANIE – JEDNYM ZDANIEM...

Warto jeszcze raz podkreślić, że miniony rok nie należał do łatwych, a mimo to skuteczność działań i intensywnej pracy członków Zarządu ZPP oraz pracowników biura Związku przyniosła szereg wymiernych efektów przekładających się na namacalne i wycielalne korzyści dla powiatów i jego mieszkańców.

927 przeanalizowanych projektów aktów prawnych.

151 pisemnych opinii prawnych.

51 przeprowadzonych wśród JST szczegółowych badań analitycznych.

38 wniosków i interwencji w bieżących sprawach dotyczących samorządów powiatowych.

11 bezpłatnych publikacji, w tym **3** analizy dotyczące realizowanych zadań publicznych.

76 posiedzeń komisji sejmowych i senackich, w których braliśmy udział.

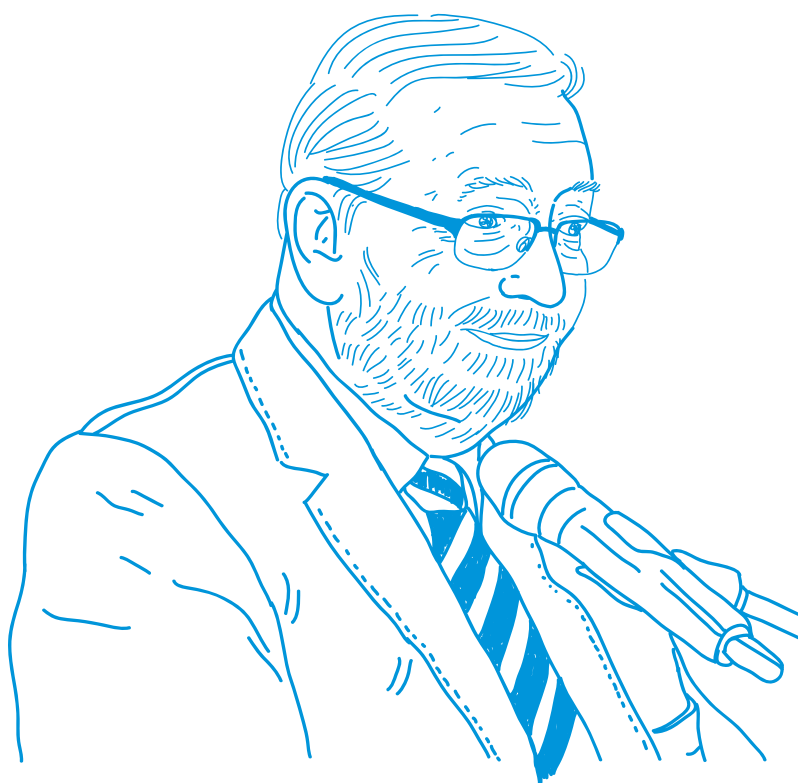
107 posiedzeń Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz jej zespołów tematycznych, w których byliśmy uczestnikami.

Kilkaset

innych spotkań roboczych i telekonferencji, na których Związek lobbował na rzecz samorządów powiatowych i gminnych. ●

” Powiaty samorządowe są nieusuwalnym komponentem administracji publicznej w państwie – wywiad z Jerzym Stępnem

25-lecie istnienia samorządu powiatowego to doskonały moment na podsumowanie i refleksje. Zapytaliśmy o nie współtwórcę reform samorządowych i administracyjnych. „Zawsze powtarzam: zmieniał się historycznie kształt województwa, także liczba gmin, ale powiaty, jako starostwa, trwały zawsze jako lokalne centra życia publicznego i tak już pozostanie” – mówi Jerzy Stępień, prawnik, były senator i były Prezes Trybunału Konstytucyjnego.

Dziennik Warto Wiedzieć: Mógłby Pan przybliżyć główne motywy i cele, które przyświecały wprowadzeniu reformy administracyjnej w 1999 roku, skutkującej reaktywacją samorządów powiatowych w Polsce?

Jerzy Stępień: Reformy powiatowa i wojewódzka (regionalna) były konsekwencją odbudowania w 1990 r. samorządowej gminy. Przestrzeń pomiędzy gminą a centrum państwa była dla nas wyzwaniem, bo działała tu wyłącznie administracja rządowa (województwie i kierownicy rejonów), a duch czasu domagał się pogłębienia decentralizacji. Wszystko do niej wtedy parło, i wewnętrzna logika systemu i przede wszystkim samo społeczeństwo, które chciało poszerzenia swoich wpływów na bieg spraw publicznych. Dało to o sobie znać już na drugi dzień po wyborach samorządowych 27 maja 1990 r., poprzez zdecydowaną reakcję nowo wybranych władz gminnych na mapę rejonów administracji rządowej, która pojawiła się nieoficjalnie (w formie przecieków). ▶

Powiaty samorządowe są nieusuwalnym komponentem administracji publicznej w państwie – wywiad z Jerzym Stępnem

Nie we wszystkich dawnych powiatach miał znaleźć się nowy rejon administracji ogólnej (miało ich być 150, a powiatów do 1975 r. było 320) i... zaczęło się. Burmistrzowie ruszyli na Warszawę i wymogli utworzenie 268 rejonów. To był wyraźny sygnał czego tak naprawdę chce Polska. Nie wszyscy nawet chcieli już wtedy powiatów samorządowych, ale rejon musiał u nich być – to podkreślało znaczenie tych miejscowości.

DWW: Jakie były największe wyzwania związane z wdrażaniem nowej struktury samorządów powiatowych na początku ich działalności i w jaki sposób zostały one rozwiązane?

JS: Wyzwaniem było wszystko: liczba powiatów oraz województw, ich zadania i kompetencje, finansowanie, struktura wewnętrzna, powiązanie z administracją specjalną na tym poziomie, relacje z gminą, województwem – słowem wszystko. Byli też zdecydowani przeciwnicy wprowadzenia powiatów samorządowych, bo wydawały się im – jak w przypadku PSL – sprzeczne z ich interesem partyjnym.

DWW: Czy Pana zdaniem zmiana struktury i zakresu odpowiedzialności samorządów powiatowych, które następowaly przez ostatnie 25 lat to był właściwy kierunek? Czy może Pan wskazać te momenty lub reformy, które miały pozytywny oraz te które miały negatywny wpływ na istotę funkcjonowania powiatów?

JS: Zdecydowanie nie. Odarto samorzady powiatowe bardzo szybko ze służb, policji i straży, które w pierwotnym zamyśle miały być zespolone z samorządem powiatowym. Szczególnie bolesne to było w odniesieniu do policji państwowej i straży pożarnej, a poza tym ciągle kwestionowano sens samego istnienia powiatów, wymyślano jakieś koncepcje dobrowolnych związków gmin, a przede wszystkim liczone na to, że powiaty da się „zadusić”, zmniejszając im dopływ tlenu, czyli środków finansowych. Przez taką antysamorządową „filozofię” straciliśmy kilka lat intensywnego rozwoju samorządu lokalnego. Byliśmy gotowi do reformy powiatowej już w 1992 r. i myśleliśmy o jej wprowadzeniu już w 1994 r., no ale wiadomo jak się potoczyły sprawy: Sejm został w 1993 r. rozwiązany.

DWW: Jak Pan ocenia rolę i znaczenie samorządów powiatowych w kontekście ogólnego systemu administracji publicznej w Polsce? Czy ich pozycja uległa zmianie w ostatnim ćwierćwieczu? W dobrym kierunku?

JS: Powiaty, i to powiaty samorządowe, są nieusuwalnym komponentem administracji publicznej w państwie, i to już chyba zostało w świadomości społecznej utrwalone, dochowały się znakomitych kadr urzędniczych, zdobyły doświadczenia, nauczyły się bardzo elastycz-

nie reagować na pojawiające się nowe potrzeby, stały się centrami edukacyjnymi i kulturalnymi, wiedzą jak ważna jest opieka społeczna, zdrowotna, a mogłyby wiele zdziałać w dziedzinie gospodarki przestrzennej, drogownictwa, ochronie środowiska, sytuacjach kryzysowych – gdyby przekazywać im więcej środków finansowych i odtworzyć instrumenty wpływu na administracje specjalne. Duże miasta są jednocześnie gminami i powiatami, doskonale łączą te funkcje, sprawnie wykonując wszystkie powierzone im zadania. Przeciwnicy powiatów powinni sobie zdawać sprawę z tego, że dużym miastom prezydenckim nie można już odebrać zadań powiatowych. Zawsze powtarzam: zmienił się historycznie kształt województw, także liczba gmin, ale powiaty, jako starostwa, trwały zawsze jako lokalne centra życia publicznego i tak już pozostanie. Proszę zwrócić uwagę, że nowe województwa samorządowe są często krytykowane za zbyt duże upolitycznienie. To samo dotyczy dużych miast i w ogóle większych gmin, którym zarzuca się nadto nepotyzm, zbyt daleko idącą, nieprzejrzystą kontrolę rynku pracy w samym samorządzie, a także w odniesieniu do innych instytucji, czy podmiotów prywatnych, ale nie słyszałem o tego rodzaju zarzutach wobec powiatów.

Zawsze powtarzam: zmieniał się historycznie kształt województw, także liczba gmin, ale powiaty, jako starostwa, trwały zawsze jako lokalne centra życia publicznego i tak już pozostanie.

”

DWW: W jaki sposób samorzady powiatowe, Pana zdaniem, powinny współpracować z instytucjami rządowymi, oraz jakie współczesne wyzwania stoją przed nimi w kontekście dynamicznie zmieniającego się społeczeństwa i gospodarki?

JS: Wszystkie podmioty życia publicznego niejako skazane są na współpracę, dotyczy to także samorządów, w tym powiatowych. Aktualny rząd przywiązuje dużą wagę do spraw obronności i w ogóle kwestii związanych z bezpieczeństwem, a powiat jest jakby wymarzoną strukturą nadającą się do realizacji zadań w tej przestrzeni, wszelkie stany nadzwyczajne (oby ich nie było) to też konieczność do bliskiej współpracy. Szkoda, że rządzący po 2001 r. nie zrozumieli jaki potencjał krył się w administracji zespolonej. Może jeszcze kiedyś wróci zrozumienie dla tej koncepcji. Na tej przestrzeni widzę nadal olbrzymie pole do zagospodarowania.

Szkoda, że rządzący po 2001 r. nie zrozumieli jaki potencjał krył się w administracji zespolonej. Może jeszcze kiedyś wróci zrozumienie dla tej koncepcji.

”

DWW: Jakie są Pana przewidywania dotyczące przyszłości samorządów powiatowych w Polsce? Czy istnieją konkretne reformy lub zmiany, które powinny zostać wprowadzone, aby zwiększyć ich efektywność i bliskość z obywatelami? A może powinny realizować jakieś inne, przyszłościowe zadania?

JS: O ile gremia eksperckie dopracowały się już wielu propozycji rozwiązań w odniesieniu do gmin i województw, to osobiście nie słyszałem

o przemyślanych koncepcjach zmian w powiatach. Z pewnością nie są zbudowane i zorganizowane optymalnie, ale być może brak poważniejszych propozycji zmian jest jednak wynikiem istnienia stosunkowo poprawnych uregulowań.

(...) pierwszą potrzebą powiatów są właściwe zasady ich finansowania.

”

Powiatów jest za dużo, to wszyscy wiemy, podobnie jak gmin, szczególnie tych tzw. obwarzankowych, ale wyobrażam sobie, że raczej w odległej niż bliskiej przyszłości pojawią się dążenia do konsolidacji gmin – mały powiat mógłby być wtedy doskonałą ramą do takiej konsolidacji. Szczególne potrzeby pojawią się tu w odniesieniu do planowania przestrzennego, które jest zadaniem często nie do udźwignięcia dla małej gminy, a skala powiatu tworzy – moim zdaniem – lepsze warunki rozwoju. Ale pierwszą potrzebą powiatów są właściwe zasady ich finansowania. Dla mnie powiat samorządowy jest wspólnotą szczególnego znaczenia – powiedziałbym, że wspólnotą podstawową, swego rodzaju polis. Funkcjonuje w skali państwa, ale jednak z wyraźnymi odrębnościami kulturowymi oraz silną tożsamością. Ta nasza powiatowa polis to, oczywiście, nie grecka polis, ale lubię sobie uzmysławiać i przypominać, że powiatów mamy około 300, czyli tyle ile było w Helladzie miast-państw, a także państweczek i ksiąstewek w I Rzeszy. Coś tu na rzeczy jest, ale przyszłość zapewne i tak nas zaskoczy, jak zwykle zresztą. ●

Rozmawiał
Rafał Rudka
Redaktor naczelny

Jubileuszowe Zgromadzenie Ogólne ZPP za nami

13 marca br. w malowniczym Karpaczu odbyło się niezwykle ważne dla samorządów powiatowych wydarzenie – XXX Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich. Andrzej Płonka, jako Przewodniczący, prowadził obrady. Zgromadzenie, będące najwyższym organem decyzyjnym Związku, skupiło się na debacie nad kluczowymi wyzwaniami stojącymi przed samorządami, wytyczając jednocześnie strategię działania na najbliższą przyszłość.

KU PAMIĘCI...

Zgromadzenie rozpoczęło się od hołdu oddanego zmarłym samorządowcom i współpracownikom ZPP, wśród których znaleźli się: Piotr Binder, Władysław Bogdanowicz, Krzysztof Kozanecki, Kazimierz Kurtasiński, Konrad Mateja, Lech Nitkowski, Tadeusz Skatuła, Józef Wróbel i Anita Gryboś. Ich pamięć uczczono minutą ciszy, poprzedzoną emisją filmu pamiątkowego.

Film ten dostępny jest na kanale YouTube ZPP: <https://www.youtube.com/@zwiazekpowiatowpolskich>.

KWESTIE STATUTOWE, ODZNACZENIA PAŃSTWOWE ORAZ GŁOS ZAPROSZONYCH GOŚCI

W trakcie spotkania dokonano wyboru składu Prezydium Zgromadzenia, stosownych Komisji, a także zatwierdzono regulamin obrad.

W dalszej części Prezydent RP Andrzej Duda, w liście odczytanym przez Sekretarza Stanu Andrzeja Derę, wyraził swoje uznanie dla delegatów i działalności ZPP.

Jednym z ważnych momentów Zgromadzenia było wręczenie odznaczeń przyznanych przez Prezydenta RP, z których dwa Krzyże Kawalerskie Orderu Odrodzenia Polski otrzymali zasłużeni starostowie: Andrzej Płonka i Andrzej Nowicki.

Wśród obecnych gości znaleźli się również Marian Banaś, Prezes Najwyższej Izby Kontroli; Paweł Gancarz, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Infrastruktury; Wiesław Leśniakiewicz, Wiceminister Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz liczni inni przedstawiciele instytucji i organizacji. Każdy z nich podkreślał znaczenie współpracy i wyzwań, jakie samorządy mają przed sobą, wskazując na specyficzne obszary działania.

Marian Banaś zwrócił uwagę na wyniki kontroli systemowych, które ujawniły niektóre problemy w relacjach państwo-samorząd oraz wewnętrzne wyzwania samorządów, takie jak finansowanie czy transparentność środków.

Następnie zaproszono do głosu Pawła Gancarza, Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Infrastruktury, który zwrócił uwagę na kluczową rolę samorządów w zarządzaniu kryzysowym, jakim była pandemia i wybuch wojny w Ukrainie. Wiceminister P. Gancarz omówił również przyszłe wyzwania, w tym nową ustawę o obronie cywilnej, a także aspekt konieczności poprawy stanu dróg powiatowych.

Kolejnym mówcą był Wiesław Leśniakiewicz, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji, który przedstawił założenia do ustawy o ochronie ludności.

Ważnym punktem Zgromadzenia było również wystąpienie Stanisława Trociuka, Zastępcy Rzecznika Praw Obywatelskich, który zwrócił uwagę na problem stopniowego odwracania się od zasady decentralizacji oraz na zagrożenia wynikające z centralizacji władzy i zależności samorządów od organów centralnych.

Jednym z mówców był również Marian Skonieczka, poseł Klubu Parlamentarnego Polska 2050, który podkreślił znaczenie reformy samorządowej, uznając ją za jedną z najlepszych, jakie kiedykolwiek przeprowadzono w Polsce. Wskazał na istotną rolę lokalnych liderów, którzy dzięki reformie zainicjowali rozwój swoich małych Ojczyzn. Z żalem zauważył jednak, że ostatnie lata były odejściem od założeń tej reformy.

Kolejną ważną postacią, która podzieliła się swoimi przemyśleniami, był Wojciech Kalwat, Dyrektor Biura „Niepodległa”. W. Kalwat przedstawił główne kierunki działalności Biura oraz aktualnie realizowane projekty. Zaprosił samorządy do współpracy w ramach inicjatyw takich jak Iskry Niepodległości – pokazy z projekcją multimedialną, czy projekty filmowe w technice VR 360 stopni. ▶

Następnie głos zabrał Zygmunt Berdychowski, Przewodniczący Rady Programowej Instytutu Studiów Wschodnich, który podziękował za dotychczasową współpracę z samorządami i podkreślił zasługi powiatów w ostatnich latach.

Ważnym momentem Zgromadzenia Ogólnego ZPP było również wystąpienie Dr Theophila Gallo, Starosty Saarpfalz Kreis w Niemczech, który podziękował za zaproszenie i pogratulował odznaczonym Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. T. Gallo przedstawił przykłady współpracy pomiędzy polskimi i niemieckimi powiatami, podkreślając międzynarodowy wymiar samorządności. Informacja o planach stworzenia fundacji na wsparcie Ukrainy oraz nadzieja na szybkie zakończenie konfliktu wywołały żywe reakcje wśród uczestników.

Kolejno głos w dyskusji zabrali także: Waldemar Malinowski, Prezes Ogólnopolskiego Związku Pracodawców Szpitali Powiatowych; Józef Matysiak, Zastępca Prezesa Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; Józef Neterowicz, ekspert ZPP i prof. Jan Cebula; Kazimierz Kotowski, Prezes Związku Powiatów Polskich III kadencji, b. Poseł na Sejm RP i inni.

Zgromadzenie było też okazją do wyróżnienia osób i instytucji za ich wkład we współpracę z ZPP. Srebrne podziękowania otrzymali między innymi Andrzej Dera, MSWiA, MI, NIK oraz przedstawiciele innych kluczowych dla samorządu instytucji.

NAWIĄZANIE WSPÓŁPRACY ZE ŚRODOWISKIEM NAUKOWYM

Jednym z punktów obrad było podpisanie przez Andrzeja Płonkę, Prezesa Zarządu ZPP oraz prof. Piotra Wachowiaka, Rektora Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie listu intencyjnego pomiędzy Związkiem Powiatów Polskich a Szkołą Główną Handlową. Dotyczył on nawiązania współpracy

w zakresie działalności naukowo-badawczej, dydaktycznej, wydawniczej i promocyjnej, związanej z problematyką funkcjonowania samorządu terytorialnego, a zwłaszcza samorządu powiatowego.

PREZENTACJE, DYSKUSJE I STANOWISKA

W dalszej części delegaci zatwierdzili sprawozdanie z działalności ZPP i sprawozdanie finansowe za 2023 rok, przyjęli plan budżetu na 2024 rok oraz zatwierdzili kierunki działań Związku w tym roku.

Prezentacje i dyskusje dotyczyły również przyszłości samorządów w Polsce, z akcentem na cyfryzację, finansowanie, oświatę, ochronę zdrowia oraz infrastrukturę.

Zgromadzenie przyjęło szereg stanowisk i uchwał mających na celu usprawnienie funkcjonowania samorządów i poprawę jakości życia mieszkańców.

LIDERZY SAMORZĄDOWI

Podczas wieczornej gali wręczono uhonorowania dla zwycięzców Ogólnopolskiego Rankingu Powiatów i Miast na prawach powiatu.

PODSUMOWANIE

XXX Zgromadzenie Ogólne ZPP stanowiło platformę wymiany doświadczeń, idei oraz dobrych praktyk między samorządowcami z całej Polski, co jest niezbędne dla dalszego rozwoju i wzmacniania lokalnych społeczności. Zakończenie tego wydarzenia otwiera nowy rozdział w działalności Związku, z nowymi wyzwaniem i celami na horyzoncie. ●

GALERIA

Sztuka 25-lecia
Andrzej Płonka
Prezes Zarządu ZPW
właściwości kultury 25-lecie
Związku Powiatów Polskich
Wawona
13 marca 2024 r.

ZWIĄZEK
POWIATÓW
POLSKICH

Więcej zdjęć na stronie www.zpp.pl/galeria

fot. Jakub Szymczuk KPRP

(...) Gratuluję Państwu stworzenia i ugruntowania w porządku prawnym szczebla samorządu lokalnego wypełniającego zadania wykraczające poza zakres właściwy dla gminy, a zarazem nie należące do obszaru odpowiedzialności władz wojewódzkich.

Minione ćwierćwiecze było pomyślnym czasem dla polskiego samorządu. Zawdzięczamy to między innymi liderom wspólnot lokalnych, dla których przepisy reformy administracyjnej z 1999 roku okazały się nie tylko ramami prawnymi, lecz także inspiracją do kształtowania dobrych praktyk. Dziś widzimy, że przez 25 lat dostrzegali Państwo zarówno literę prawa, jak i ducha wdrożonych wówczas norm. Uznanie dla idei samorządności, czyli po-

wierzenia obywatelom możliwie największej odpowiedzialności za sprawy bezpośrednio ich dotyczące, łączy teraz wszystkie liczące się stronnictwa polityczne. Cieszę się, że panuje powszechna zgoda co do słuszności wyznaczonego wtedy kierunku rozwoju samorządu terytorialnego oraz jego miejsca w porządku ustrojowym Rzeczypospolitej. Wielokrotnie potwierdzały to też nowelizacje ustaw regulujących pracę gmin, powiatów i województw. (...)

(...) Z uznaniem obserwuję Państwa autentyczne zainteresowanie problemami środowisk sąsiedzkich. Piękno służby samorządowców uwidacznia się w traktowaniu z uwagą i zrozumieniem każdego – zarówno przychodzącego ze sprawą pozornie błahą, jak i z poważnym kłopotem. Praca dla zbiorowości lokalnej wymaga wrażliwości na potrzeby bliźnich – i za tę wrażliwość z serca dziękuję. Podziwiam nowatorstwo, pomysłowość i przedsiębiorczość, którymi służą Państwo swoim powiatom. Życzę Państwu (...) pomyślności w dalszej służbie na rzecz wspólnot lokalnych, a dzięki temu – również dla całej naszej Ojczyzny.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
Andrzej Duda

(...) Nie muszę chyba nikogo zapewniać, że dla Polskiego Stronnictwa Ludowego jednym z najważniejszych filarów naszego państwa jest samorząd terytorialny wszystkich szczebli. Doceniamy też duże znaczenie samorządu powiatowego oraz ogrom zadań i wyzwań, które stanęły przed wszystkimi powiatami. Mimo wielu trudności, w mijającej kadencji znakomicie zdaliście trudny egzamin. Zapewniam, że jako zdecydowani zwolennicy Polski lokalnej zrobimy wszystko, co w naszej mocy, aby przywrócić samorządom pełnię kompetencji i źródeł finansowych, ograniczanych przez władze centralne w ciągu ostatnich ośmiu lat.

Przygotowaliśmy bardzo konkretne propozycje zmian opartych na zasadzie decentralizacji i przywrócenia samorządom utraconej w ostatnich latach pozycji. Zamierzamy zbudować nowy model finansowania jednostek samorządu i zapewnić im stabilizację finansową. Mamy w swoim programie nową ustawę o finansach samorządu terytorialnego, która zakłada m.in. zwiększony udział w PIT, CIT, a także zwrot VAT od inwestycji i udział w VAT dla gminy, powiatu i województwa. Samorząd musi mieć zagwarantowaną niezależność finansową i pewność dochodów własnych. Wśród naszych propozycji jest także właściwe zabezpieczenie realizacji zadań oświatowych, między innymi przez przejęcie finansowania wynagrodzeń pracowników szkół bezpośrednio przez budżet państwa i przywrócenie uprawnień zarządczych samorządowych organów prowadzących, chociażby w zakresie procedury wyboru dyrektorów szkół.

Niezbędna jest także klarowna, jasna i transparentna reforma procesu planowania i zagospodarowania przestrzennego, nowelizacja przepisów dotyczących zadań z zakresu gospodarki komunalnej, a także powstanie regionalnych i subregionalnych centrów kompetencyjnych – na rzecz obywateli i administracji – w zakresie cyfrowych rozwiązań, które uproszczą życie mieszkańców.

Zapewniam Państwa, że Polskie Stronnictwo Ludowe będzie niezmiennie i konsekwentnie wspierało rozwój samorządności w naszym kraju. Zrobimy wszystko, by nie doszło do ograniczenia środków finansowych dla Polski z Unii Europejskiej. Mamy pełną świadomość, że bez nich rozwój naszych małych Ojczyzn może zostać spowolniony. Liczymy zatem na Wasze wsparcie i pełną współpracę w tym zakresie.

Dziękuję Państwu za dotychczasową, codzienną pracę, za zaangażowanie oraz wszystkie Wasze dobre pomysły i decyzje. Życzę (...) dużo zdrowia, wszelkiej pomyślności w życiu rodzinnym oraz satysfakcji z pracy zawodowej.

Wicepremier RP, Minister Obrony Narodowej
Prezes Polskiego Stronnictwa Ludowego
Władysław Kosiniak-Kamysz

Związek Powiatów Polskich walczy o sprawiedliwe dochody dla powiatów i miast na prawach powiatu

Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich przyjęło stanowisko, w którym domaga się zmian w systemie dochodów jednostek szczebla powiatowego.

Jak stwierdzono na wstępie stanowiska, nie może być mowy o pełnej samodzielności samorządu terytorialnego bez zapewnienia mu ze strony państwa systemu finansowania gwarantującego stabilny i adekwatny poziom dochodów. Oceniono, że przyjęty na początku wieku system dochodów powiatów jest słabym fundamentem dla działań tego poziomu samorządu, który dodatkowo osłabiły zmiany wprowadzone tzw. Polskim Ładem. Zgromadzenie Ogólne ZPP stwierdziło, że spowodowało to większe uzależnienie od transferów dokonywanych dowolnie przez rząd.

Przedstawiciele powiatów i miast na prawach powiatu domagają się zmian na poziomie systemowym, we wszystkich trzech kategoriach dochodów.

W odniesieniu do dochodów własnych delegaci sformułowali postulaty w zakresie rekompensaty ubytku dochodów z powodu zmian w PIT; zapewnienia udziału jednostkom samorządu w zryczałtowanym podatku dochodowym; zapewnienia powiatom większego udziału w podatku dochodowym od osób prawnych; zagwarantowania, że opłaty za czynności urzędowe wykonywane przez powiaty będą stanowiły ich dochód, a wysokość opłat będzie realna i systemowo waloryzowana. Delegaci chcą też ogólnego poszerzenia wachlarza dochodów własnych powiatów.

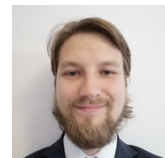
Zdaniem Zgromadzenia Ogólnego ZPP w zakresie transferów ogólnych (subwencji) niezbędny jest powrót do obowiązującej do 2015 roku zasady, że w powiatach część oświatowa subwencji ogólnej pokrywa wydatki bieżące w oświacie oraz wprowadzenie udziału samorządów we wpływach

z podatku VAT. Skrytykowano przy tym konstrukcję części subwencji mających na celu wyrównywanie poziomu dochodów poszczególnych jednostek (części wyrównawczej i części równoważącej) jako nieprzystających do obecnych realiów.

W zakresie transferów celowych kluczową potrzebą, w ocenie powiatów, jest dotowanie realizowanych przez nie zadań zleconych z zakresu administracji rządowej na poziomie pokrywającym faktycznie ponoszone koszty.

Zgromadzenie Ogólne ZPP zwróciło również uwagę na problem tzw. „janosikowego”, którego mechanizm uderza w powiaty o wysokich dochodach własnych.

Stanowisko kończy konkluzja potrzeby gruntownego przeglądu regulacji i uchwalenia nowej, przystającej do obecnej rzeczywistości i wyzwań, ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Ma to zagwarantować długoterminowe planowanie finansowe ich działań. ●

**Adrian
Pokrywczyński**
Ekspert Biura ZPP

Wspólnie dla rodziny. ZPP wzywa do stałego mechanizmu wsparcia finansowego od państwa

Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich przyjęło stanowisko, w którym domaga się zmian w systemie dochodów jednostek szczebla powiatowego.

Budżet państwa powinien wziąć częściową odpowiedzialność finansową za budowę systemu wsparcia rodziny i rodzinnej pieczy zastępczej. Obowiązujące przepisy dają możliwość przyznania samorządom dotacji na dofinansowanie realizacji zadań własnych. Taki postulat w ostatnich miesiącach zgłaszał Związek Powiatów Polskich. Aby wzmocnić ten głos Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich podjęło stanowisko w tej sprawie.

Delegaci na Zgromadzenie Ogólne ZPP poparli postulat wprowadzenia obowiązkowej dotacji celowej dla gmin i powiatów na realizację zadań własnych w zakresie wsparcia rodziny i rodzinnej pieczy zastępczej, w wysokości 30% planowanych wydatków jednostki samorządu terytorialnego na realizację tych zadań, wyrażony w toku prac legislacyjnych nad projektem ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw z listopada ubiegłego roku.

Starostwie i prezydenci miast na prawach powiatu zwrócili uwagę, że w momencie wejścia w życie ustawy 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, koszty realizacji nowych zadań oraz istotnej modyfikacji standardów realizacji dotychczasowych zadań samorządów nie zostały właściwie oszacowane. Luka ta w 2011 r. była szacowana przez samorzady na blisko 1 miliard złotych. W ciągu ostatniej dekady ustawa była wielokrotnie nowelizowana. W toku kolejnych zmian nakładano na samorzady kolejne zadania i obowiązki, za każdym razem bez zabezpieczenia odpowiednich środków na ten cel.

Nie do zaakceptowania jest stan, w którym minister właściwy do spraw rodziny przygotowując kolejne zmiany legislacyjne, narzuca samorządom szczegółowy sposób realizacji zadań publicznych, a jednocześnie nie zamierza przyjąć odpowiedzialności finansowej za wdrożenie

proponowanych rozwiązań – sygnalizują starostowie i prezydenci miast na prawach powiatu. Efektem takiej praktyki jest upodabnianie się zadania własnego do zadania zleconego z zakresu administracji rządowej – z jedną tylko różnicą. Zadanie to nie jest dotowane choćby i w zaniżonej wysokości.

W stanowisku można przeczytać, że brak odpowiednich środków finansowych uniemożliwia, zwłaszcza mniej zamożnym gminom, rozwój skutecznych form wsparcia dla rodziców przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, a powiatom pozyskiwanie kandydatów i utrzymanie istniejących zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, które powinny stanowić bazę, na której zbudowany jest system pieczy zastępczej.

Na problem braku wsparcia lokalnych programów wspierania rodziny i pieczy zastępczej, jako czynnika hamującego właściwą realizację przepisów ustawy, wskazała Najwyższa Izba Kontroli w 2022 r. w informacji o wynikach kontroli „Wsparcie systemu pieczy zastępczej w procesie deinstytucjonalizacji”. W związku z czym delegaci podkreślili w przyjętym stanowisku, że kolejne mikroprogramy czy sięganie po środki Funduszu Pracy dla czasowego finansowania niektórych zadań przewidzianych w ustawie są rozwiązaniami doraźnymi, które nie przyczyniają się realnie do budowania sprawnie funkcjonującego systemu.

W toku prac legislacyjnych nad rządowym projektem ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (druk nr 2429 Sejmu IX Kadencji) na posiedzeniu Komisji Polityki Społecznej i Rodziny (nr 129), jakie odbyło się 13 września 2022 r. Koło Parlamentarne Polska 2050 zgłosiło poprawkę dotyczącą przyznania samorządom dotacji na finansowanie zadań wsparcia rodziny i rodzinnej pieczy zastępczej. Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich przypomniało zatem o propozycji legislacyjnej jaka padła ze strony jednej z formacji, która obecnie tworzy koalicję rządzącą. ●

Bernadeta Skóbel

Kierownik Działu
Monitoringu Prawnego
i Ekspertyz Biura ZPP

Zmiany w opiece nad seniorami w DPS.

ZPP proponuje pokrywanie kosztów przez NFZ

ZPP zaapelowało o uzupełnienie katalogu zadań Narodowego Funduszu Zdrowia o finansowanie świadczeń opieki zdrowotnej udzielanych w domach pomocy społecznej. Stanowisko w tej sprawie przyjęto na XXX Zgromadzeniu Ogólnym Związku.

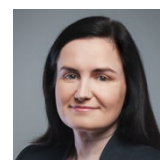
Delegaci na Zgromadzenie Ogólne ZPP zwrócili uwagę, że zgodnie z art. 58 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej dom pomocy społecznej umożliwia i organizuje mieszkańcom pomoc w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych przysługujących im na podstawie odrębnych przepisów. W praktyce przepis ten jest fikcją. W domach pomocy społecznej przebywają osoby z niepełnosprawnościami psychicznymi i intelektualnymi, fizycznymi, przewlekłymi chorobami somatycznymi oraz wynikającymi z zaawansowanego wieku, w stosunku do których istnieje konieczność zapewnienia stałej opieki pielęgniarzkiej i rehabilitacyjnej. Często są to osoby z demencją, otępieniem starczym, z chorobą Alzheimera, chorobami neurologicznymi, kardiologicznymi, narządu ruchu. Mieszkańcy DPS-u to osoby wymagające specjalistycznej, całodobowej opieki zdrowotnej. W domach pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi za koniecznością zatrudnienia personelu medycznego dodatkowo przemawia fakt, że zastosowanie przymusu bezpośredniego wymaga decyzji lekarza albo pielęgniarki, która jest obowiązana niezwłocznie zawiadomić o tym lekarza.

ZPP zwraca uwagę, że na przestrzeni ostatnich 20 lat zmienił się profil mieszkańca domu pomocy społecznej.

Z uwagi na wysokie koszty pobytu w domach pomocy społecznej, które obciążają pensjonariusza, jego rodzinę oraz gminę od wielu lat do domów pomocy społecznej nie są kierowane osoby we względnie dobrym stanie zdrowia. Z tego względu model organizacji dla pensjonariuszy domów pomocy społecznej usług zdrowotnych poprzez objęcie ich świadczeniami udzielanymi przez podstawową opiekę zdrowotną oraz podmioty

udzielające świadczeń w zakresie opieki długoterminowej na podstawie umowy zawartej z NFZ, nie spełnia swojej roli w sposób adekwatny do potrzeb mieszkańców domów pomocy społecznej.

W stanowisku przyjętym na Zgromadzeniu Ogólnym ZPP zwrócono uwagę, że domy pomocy społecznej są tańszą alternatywą dla zakładów opiekuńczo-leczniczych. Stworzenie produktu rozliczeniowego pozwalającego na sfinansowanie świadczeń opieki zdrowotnej udzielanych w domach pomocy społecznej przez NFZ i wykorzystanie w ten sposób potencjału łóżkowego domów pomocy społecznej jest w perspektywie wieloletniej rozwiązaniem korzystniejszym dla budżetu państwa. Mieszkańcy domów pomocy społecznej są objęci ubezpieczeniem zdrowotnym. Niedostosowanie mechanizmów finansowania świadczeń opieki zdrowotnej do rzeczywistych potrzeb powoduje, że pensjonariusze domów pomocy społecznej poprzez ponoszenie opłat za pobyt w domu pomocy społecznej, pomimo posiadania statusu świadczeniobiorcy, są dwukrotnie obciążani kosztami świadczeń opieki zdrowotnej, w szczególności świadczeń w zakresie opieki pielęgniarzkiej. ●

Bernadeta Skóbel

Kierownik Działu
Monitoringu Prawnego
i Ekspertyz Biura ZPP

Wniosek ZPP dla edukacji. Nowe role dla organów prowadzących i nadzoru pedagogicznego

Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich podczas obrad, które miały miejsce 13 marca 2024 r. w Karpaczu, przyjęło stanowisko w sprawie zadań organu prowadzącego i organu nadzoru pedagogicznego w systemie oświaty.

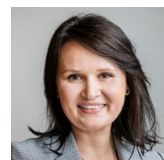
Zgromadzenie Ogólne ZPP poparło kierunek zmian legislacyjnych zmierzających do uporządkowania kompetencji organu prowadzącego i organu nadzoru pedagogicznego w sposób szanujący konstytucyjną zasadę samodzielności jednostek samorządu terytorialnego jako wspólnot realizujących zadania publiczne zaspakajające zbiorowe potrzeby mieszkańców.

Jednocześnie delegaci zauważyli, że kuratorzy oświaty otrzymali w ostatnich latach szereg kompetencji zarządczych wykraczających poza ustawowe rozumienie pojęcia nadzoru pedagogicznego – wkraczając znacząco w kompetencje organu prowadzącego szkoły.

Kształtowanie sieci szkół, likwidacja lub przekształcanie szkół i placówek, łączenie w zespół czy wyłączenie z zespołu – o tym decyduje kurator przy braku jakiegokolwiek dalszej odpowiedzialności za konsekwencje swoich działań. Ich skutki, zarówno organizacyjne jak i finansowe, ponoszą organy prowadzące. Kuratorzy uzyskali

również bardzo silną pozycję przy wyborze dyrektorów szkół i placówek – co pozbawia organy prowadzące wpływu na osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi.

Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich w przyjętym stanowisku wyraziło potrzebę gruntownych zmian w przedmiotowym zakresie, tak aby organy prowadzące (jednostki samorządu terytorialnego) miały realny wpływ i możliwość zarządzania lokalną oświatą. ●

**Katarzyna
Liszka-Michałka**
Ekspert Biura ZPP

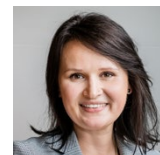
ZPP apeluje. Niezbędna zmiana modelu pomocy psychologiczno-pedagogicznej w jednostkach oświatowych

„Narastająca plaga problemów psychologicznych wśród dzieci i młodzieży nakłada na władze publiczne szczególną odpowiedzialność za stworzenie systemu wsparcia – możemy przeczytać w stanowisku Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich z 13 marca 2024 r. w sprawie modelu pomocy psychologiczno-pedagogicznej w jednostkach oświatowych.

Zgromadzenie Ogólne ZPP zwróciło uwagę, że wdrażane od roku 2022 standardy zatrudnienia nauczycieli specjalistów w szkołach ogólnodostępnych, szczególnie obnażyły problem braku kadr specjalistów chętnych do pracy w systemie oświaty. Resort edukacji na organy prowadzące przerzucił obowiązek spełnienia standardów przy jednoczesnej świadomości, że na rynku pracy w ogóle brakuje psychologów, zwłaszcza dziecięcych i młodzieżowych, czy pedagogów specjalnych. Biorąc pod uwagę, że z początkiem września 2024 r. organy prowadzące staną przed zwiększonym wyzwaniem – nie tylko obsadzenia już istniejących wakatów, ale również nowych stanowisk związanych ze wzrostem wskaźników, Zgromadzenie Ogólne ZPP oczekuje, że Ministerstwo Edukacji Narodowej szybko dokona oceny faktycznej możliwości wzrostu standardów od 1 września 2024 r. i podejmie niezbędne kroki

w celu dostosowania popytu na specjalistów do podaży na rynku pracy – najprawdopodobniej poprzez odpowiednią rewizję przepisów.

W stanowisku wskazano dodatkowo na konieczność przeglądu obowiązujących rozporządzeń w zakresie zadań nauczycieli specjalistów, które powinny się wzajemnie uzupełniać a nie powiełać. Wyrażono także opinię, że nie uda się zbudować holistycznego wsparcia psychologicznego bez skoordynowania opieki na różnych poziomach poczynając od pomocy społecznej, przez oświatę i system ochrony zdrowia. ●

Katarzyna Liszka-Michałka
Ekspert Biura ZPP

ZPP dąży do stabilności. Niezbędne solidne fundamenty finansowe szpitali

„ Szpitale poziomu powiatowego permanentnie mają deficyt, a w konsekwencji wpadają w spiralę zadłużenia. Oddłużenie szpitali jest niezbędne, jednakże bez gruntownej zmiany mechanizmu finansowania okaże się działaniem doraźnym, gdyż szpitale znów zaczną popadać w długi – możemy przeczytać w Stanowisku XXX Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich poświęconemu kondycji finansowej szpitali powiatowych.

Samorządowcy, w przyjętym dokumencie, zwrócili uwagę, że podstawowym problemem, z którym borykają się szpitale powiatowe i miejskie jest nieprawidłowa wycena świadczeń opieki zdrowotnej w tzw. podstawowych zakresach oraz brak uwzględnienia w wycenie gotowości do udzielania świadczeń. Ryczałt w tzw. sieci szpitali oczywiście takiej roli nie pełni – jest zresztą ukształtowany tak, że służy wyłącznie ograniczeniu wysokości środków przekazywanych ze strony Narodowego Funduszu Zdrowia, nie zabezpieczając przed koniecznością zwrotu części ryczałtu w przypadku niewykonania związanych z nim świadczeń. Starostowie i prezydenci miast na prawach powiatu zauważają także, że pomija się również czynniki geograficzne i demograficzne. Inny potencjał do realizacji kontraktu zawartego z Narodowym Funduszem Zdrowia ma szpital położony na peryferiach w słabo zaludnionym terenie, a inny obsługujący większą liczbę pacjentów, często przy podobnym poziomie kosztów stałych.

W stanowisku zwrócono również uwagę, że poza prawidłową wyceną świadczeń konieczne jest wprowadzenie uczciwego mechanizmu waloryzacji wycen świadczeń, w związku ze wzrostem kosztów wynikających z inflacji, wzrostu cen energii i mediów oraz wynagrodzeń kadr. Obecnie przewidziany mechanizm, zawarty w art. 31ha ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, nie jest wy-

starczający, gdyż nie gwarantuje odpowiedniego wzrostu wycen, a terminy przewidziane w tym przepisie są niemożliwe do dotrzymania – informują delegaci. Brak skutecznego mechanizmu waloryzacji świadczeń powoduje, że nawet gdyby wyceny świadczeń w podstawowych zakresach były prawidłowo dokonane to wraz z upływem czasu szybko okazałyby się zbyt niskie – zwłaszcza w warunkach podwyższonej inflacji.

Trzecim czynnikiem, który w ocenie delegatów na Zgromadzenie Ogólne ZPP wpływa na złą sytuację finansową, jest kwestia zapłaty za tzw. nadwykonania zarówno w ryczałcie, jak i poza nim. Brak jest jasnych i przewidywalnych zasad w tym zakresie, co powoduje, że ryzyko udzielenia świadczeń jest w całości przerzucane na świadczeniodawców. Jednocześnie jeżeli szpital otrzyma wynagrodzenie za udzielone świadczenia, to odbywa się to często z wielomiesięcznym opóźnieniem. ●

Bernadeta Skóbel

Kierownik Działu
Monitoringu Prawnego
i Ekspertyz Biura ZPP

Cyfrowe samorzędy: ZPP przedstawia ambitny Program Cyfryzacji

Związek Powiatów Polskich apeluje do Ministerstwa Cyfryzacji o stworzenie przez niego, Programu Cyfryzacji Samorządów, który to program realnie przyczyniłby się do przyspieszenia wdrożenia systemów Elektronicznego Zarządzania Dokumentacją, a także do zwiększenia poziomu cyberbezpieczeństwa w samorządach. W tej sprawie stanowisko przyjęło Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich.

Jak czytamy w zatwierdzonym dokumencie, obecnie znajdujemy się na progu kolejnej transformacji cyfrowej, w czasach gdzie coraz powszechniej wykorzystywane są rozwiązania jakie dostarczają procesy sztucznej inteligencji. Powiaty zauważają, że pomimo ery cyfrowej, wielu samorządom nadal nie udało się uporać z procesem digitalizacji dokumentów i cyfryzacji zadań wykonywanych w urzędach samorządowych, a także jednostkach, dla których organem prowadzącym jest samorząd terytorialny. Przyczyną takiego stanu rzeczy, upatrują głównie w problemach finansowych, z jakimi od lat zmagają się jednostki samorządu terytorialnego. Zauważając tym samym, że co prawda prawidłowo dokonana transformacja cyfrowa przynosi wymierne oszczędności, jednakże do jej wdrożenia potrzeba początkowo środków finansowych, których po reformach „Polskiego Ładu” powiaty nie mają.

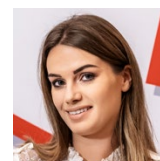
Powiaty wskazują również na zagrożenia. W ich ocenie dalsze zaniechania w tym obszarze mogą prowadzić do powszechnego spadku zadowolenia z jakości obsługi klientów w urzędach, którzy w znacznej mierze przyzwyczaili się już do elektronicznej obsługi klienta w sektorze prywatnym. Ponadto wskazują na rewolucję, która już wkrótce dotknie samorzędy w związku z wprowadzeniem e-doręczeń – bez nowoczesnego odpowiedniego sprzętu teleinformatycznego i właściwego przeszkolenia pracowników, sprawne wdrożenie tych rozwiązań dla wielu powiatów będzie niemożliwe.

Program Cyfryzacji Samorządów, który został przygotowany przez Związek Powiatów Polskich, jest odpowiedzią na wskazywane wyzwania. Z uwagi na jego finansowo-doradczy charakter, jak zauważono w stanowisku, mógłby on

dostarczyć zarówno nowego sprzętu komputerowego dla samorządów, jak i pomóc pracownikom samorządowym w przejściu przez proces transformacji cyfrowej.

Aby to wszystko mogło się zrealizować program ten musi być powiązany ze zwiększeniem poziomu cyberbezpieczeństwa. Jak zauważają w przyjętym stanowisku powiaty, brak konkurencyjności pracodawców samorządowych na rynku pracy informatyków, a także wymóg zapewnienia stałego monitorowania bezpieczeństwa cyfrowego pociąga za sobą konieczność rozważenia powstania powiatowych (ewentualnie międzypowiatowych) centrów cyberbezpieczeństwa, udzielających wsparcia wszystkim gminom z terenu swojego działania.

Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich zauważyło jednocześnie, że elementem transformacji cyfrowej jednostek samorządu terytorialnego musi być również zmiana sposobu przepływu danych między jednostkami samorządu terytorialnego a zainteresowanymi organami administracji centralnej. Obecny system dopuszczający wielokrotne przekazywanie tych samych danych na żądanie różnych interesariuszy nie przystaje do ery Big Data. Konieczne jest zatem stworzenie hubu danych samorządowych zbierającego i udostępniającego dane. ●

Patrycja Grebla-Tarasek
Ekspert Biura ZPP

ZPP wzywa do wsparcia samorządów w rozwoju publicznego transportu

Obrady XXX Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich, które miały miejsce 13 marca br. w Karpaczu, były odpowiednim momentem, by po raz kolejny zaapelować do władz państwowych o konieczność wsparcia jednostek samorządu terytorialnego w wykonywaniu zadań z zakresu publicznego transportu zbiorowego.

Autorzy stanowiska przypomnieli, że niezaspokojone potrzeby komunikacyjne dotyczą przede wszystkim połączeń w ramach obszarów funkcjonalnych miast powiatowych. W praktyce oznacza to wiodącą rolę organizatorów publicznego transportu zbiorowego (PTZ) na poziomie powiatowym i międzygminnym, w tym w ramach związków powiatowo-gminnych. Niestety – jak sygnalizują starostowie i prezydenci miast na prawach powiatu – napotykają one na bariery finansowe i prawne.

W związku z powyższym Zgromadzenie Ogólne poparło dotychczasowe starania ZPP o zmianę obecnego stanu prawnego, które niezmiennie dotyczą:

- ☑ modyfikacji zasad przyznawania środków z Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych (FRPA) poprzez przyznanie pierwszeństwa w uzyskaniu dotacji związkom powiatowo-gminnym, a następnie powiatom i związkom międzygminnym,
- ☑ zwiększenia globalnej kwoty przeznaczanej na dopłaty do przewozów finansowanych z FRPA, bowiem pomimo zwiększenia przychodów Funduszu z 800 mln zł do 1 mld zł w dalszym ciągu jest to kwota niewystarczająca do zapewnienia wydajnego systemu PTZ i likwidacji tzw. „białych plam transportowych”,
- ☑ zwiększenia dopłaty za wozokilometr do poziomu nie niższego niż 4 zł, a także wprowadzenia klauzuli waloryzacyjnej, co przy rosnących kosztach usług publicznych ułatwiłoby planowanie linii komunikacyjnych i gwarantowałoby utrzymanie poziomu dofinansowania przewozów ze strony budżetu państwa. ●

Przemysław Matysiak
Ekspert Biura ZPP

ZPP apeluje o kluczowe wsparcie dla powiatów w utrzymaniu dróg

W interesie publicznym leży zagwarantowanie jak najlepszego stanu dróg powiatowych. Jednakże nie jest to proste, ze względu na nieadekwatność poziomu dochodów powiatów do długości należących do nich sieci dróg.

Zgromadzenie Ogólne ZPP w jednym z przyjętych stanowisk wskazało na rozwiązania, które mogą zapewnić poprawę aktualnej sytuacji.

Po pierwsze, konieczne jest zwiększenie wysokości środków, jakie powiaty mogą przeznaczyć na utrzymanie i podnoszenie standardu sieci dróg. Optymalnym rozwiązaniem jest zwiększenie dochodów własnych powiatów. Jednakże zanim to nastąpi, zasadnym jest przywrócenie na poziomie powiatów części drogowej subwencji ogólnej uzależnionej od gęstości sieci dróg powiatowych. Po drugie, w ocenie Zgromadzenia Ogólnego ZPP, należy doprowadzić do zgodności kategorii dróg z kryteriami ustawowymi. W aktualnym stanie powiaty są zmuszone do wydatkowania ograniczonych środków finansowych na drogi, które nie mają ponadgminnego charakteru. Wynika to z braku odpowiednich regulacji, które powinny być zawarte w ustawie o drogach publicznych. Autorzy stanowiska wskazują, że niezbędne jest wprowadzenie trybu weryfikacji zgodności z prawem odmowy zmiany kategorii drogi lub wprowadzenie odpowiednich rozwiązań ekonomicznych, które zachęcą do przekazywania dróg do właściwego zarządcy.

Skutkiem stanowiska Zgromadzenia Ogólnego ZPP jest apel do rządu o podjęcie jak najszybszych działań w celu wdrożenia zaproponowanych rozwiązań. ●

Przemysław Matysiak
Ekspert Biura ZPP

Liderzy samorządowi uhonorowani

Podczas wieczornej gali towarzyszącej XXX Zgromadzeniu Ogólnemu Związku Powiatów Polskich, która odbyła się 13 marca 2024 r. w Karpaczu, trzy powiaty oraz jedno miasto na prawach powiatu, odebrały tytuł „Dobry Polski Samorząd 2023”, a czterdzieści siedem powiatów i siedem miast na prawach powiatu – tytuł „Laureat Rankingu Powiatów 2023” lub „Laureat Rankingu Miast 2023”. Podczas tej uroczystości uhonorowani zostali również zdobywcy tytułów „Super Powiat 2023” i „Super Miasto 2023”. Ponadto, w tym roku Związek dodatkowo uhonorował trzy powiaty i jedno miasto na prawach powiatu tytułem „Samorządowy Lider najdłuższej kadencji 25-lecia”.

O RANKINGU

Ogólnopolski Ranking Powiatów i Miast na prawach powiatu to bezpłatny i dobrowolny konkurs prowadzony już od 20 lat przez Związek Powiatów Polskich. W rankingu uczestniczą wszystkie zainteresowane samorządy powiatowe oraz miasta na prawach powiatu.

GLÓWNE ZASADY RANKINGU

Laureaci Rankingu prowadzonego przez Związek Powiatów Polskich typowani są w 4 kategoriach:

- powiaty do 60 tys. mieszkańców,
- powiaty od 60 tys. do 120 tys. mieszkańców,
- powiaty powyżej 120 tys. mieszkańców,
- miasta na prawach powiatu.

Ranking jest jedynym w Polsce tego rodzaju przedsięwzięciem, zarządzanym na bieżąco w trybie online. W trakcie oceny samorządów powiatowych eksperci ZPP przyznają punkty w ramach wielu kryteriów ujętych w siedmiu grupach tematycznych takich jak:

- 1 Rozwój i fundusze.
- 2 Polityka społeczna i zdrowotna.
- 3 Edukacja, kultura i sport.
- 4 Samorząd na rzecz mieszkańców.
- 5 Działania krajowe i międzynarodowe.
- 6 Działania ekoenergetyczne i proekologiczne.
- 7 Działania promocyjne.

LIDERZY I LAUREACI

Zwycięzcami Rankingu Powiatów oraz Rankingu Miast na prawach powiatu za rok 2023, w poszczególnych kategoriach, zostały poniżej zaprezentowane samorządy.

Powiaty do 60 tys. mieszkańców

1 Powiat Augustowski „Dobry Polski Samorząd 2023”	8 Powiat Siemiatycki
2 Powiat Hajnowski	9 Powiat Sępoleński
3 Powiat Drawski	10 Powiat Włoszczowski
4 Powiat Świdwiński	11 Powiat Łobeski
5 Powiat Choszczeński	12 Powiat Lubański
6 Powiat Prudnicki	13 Powiat Bielski (woj. podlaskie)
7 Powiat Wałecki	14 Powiat Elbląski
	15 Powiat Tucholski

Powiaty od 60 tys. do 120 tys. mieszkańców

1 Powiat Raciborski „Dobry Polski Samorząd 2023”	11 Powiat Tomaszowski (woj. łódzkie)
2 Powiat Słupski	12 Powiat Chojnicki
3 Powiat Piotrkowski	13 Powiat Świecki
4 Powiat Toruński	14 Powiat Szczecinecki
5 Powiat Policki	15 Powiat Starachowicki
6 Powiat Niżański	16 Powiat Myśliborski
7 Powiat Kędzierzyńsko-Kozielski	17 Powiat Ostrołęcki
8 Powiat Stalowowolski	18 Powiat Malborski
9 Powiat Łębski	19 Powiat Zielonogórski
10 Powiat Tomaszowski (woj. lubelskie)	20 Powiat Łukowski

Powiaty powyżej 120 tys. mieszkańców

1 Powiat Piłski „Dobry Polski Samorząd 2023”	8 Powiat Wejherowski
2 Powiat Wodzisławski	9 Powiat Piaseczyński
3 Powiat Cieszyński	10 Powiat Myślenicki
4 Powiat Kartuski	11 Powiat Kłodzki
5 Powiat Kielecki	12 Powiat Bielski (woj. śląskie)
6 Powiat Inowrocławski	13 Powiat Żywiecki
7 Powiat Poznański	14 Powiat Tarnogórski
	15 Powiat Koniński

Miasta na prawach powiatu

1 Gdańsk „Dobry Polski Samorząd 2023”	5 Sosnowiec
2 Jelenia Góra	6 Legnica
3 Nowy Sącz	7 Olsztyn
4 Łódź	8 Siemianowice Śląskie

PRESTIŻOWE TYTUŁY

Liderzy rankingu w poszczególnych kategoriach otrzymali prestiżowy tytuł: „Dobry Polski Samorząd 2023”. Natomiast samorządy sklasyfikowane na dalszych pozycjach wśród nagrodzonych mogą z kolei szczerzyć się tytułem: „Laureat Rankingu Powiatów 2023” oraz „Laureat Rankingu Miast 2023”

Najlepsi wśród najlepszych

Wprowadzonym przez Związek Powiatów Polskich ogólnopolskim Rankingu Powiatów i Miast na prawach powiatu dodatkowo można było uzyskać tytuł "Super Powiat 2023" i „Super Miasto 2023”. To nagroda przyznawana tym samorządom terytorialnym, które wykazały się największym procentowym udziałem realizacji zadań uwzględnianych w rankingu w swojej kategorii. Świadczy to o zaangażowaniu w wielopłaszczyznowy rozwój danej jednostki. Tym samym jest wyrazem uhonorowania „Mistrzów wśród samorządowych liderów”.

SUPER POWIAT 2023

Powiat Hajnowski

Powiat Wałecki

Powiat Raciborski

Powiat Słupski

Powiat Piłski

SUPER MIASTO 2023

Miasto Nowy Sącz

SAMORZĄDOWI LIDERZY

NAJDŁUŻSZEJ KADENCJI 25-LECIA

Związek Powiatów Polskich postanowił także wyróżnić te samorządy powiatowe, które w okresie całej VI kadencji, czyli od 2019 r., utrzymywały najwyższą pozycję w corocznej klasyfikacji rankingu wyliczaną jako średnia z okresu całej kadencji.

W ten sposób „*Samorządowymi Liderami najdłuższej kadencji 25-lecia*” zostały:

- Powiat Augustowski
- Powiat Raciborski
- Powiat Kielecki
- Miasto Nowy Sącz

PATRONATY

Patronat nad Ogólnopolskim Rankiem Powiatów i Miast na prawach powiatu sprawują:

- Dziennik Warto Wiedzieć
www.wartowiedziec.pl
- Prawo.pl - portal informacyjny
- Wydawnictwo Wolters Kluwer Polska
- Magazyn Gospodarczy Rynek Inwestycji
- SAS - Serwis Administracyjno-Samorządowy

GALERIA

Partnerzy XXX

Zgromadzenia Ogólnego ZPP

ABP BUS & COACH Sp. z o.o. sp. kom.

Firma na rynku autobusów, która stara się zapewnić klientom satysfakcję z zakupu pojazdów i długoletnią korzystną dla wszystkich współpracę. Spółka jest dealerem firmy IVECO BUS

Więcej na: www.abpbus.pl

AURA MEDIC Sp. z o.o.

Firma specjalizująca się w działalności medycznej z zakresu diagnostyki obrazowej, budująca i prowadząca własne pracownie świadczące usługi diagnostyczne dla pacjentów i jednostek służby zdrowia.

Więcej na: www.auramedic.pl

Biuro „Niepodległa”

Państwowa instytucja kultury realizująca program, który łączy różne inicjatywy organizowane z okazji obchodów setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości i odbudowy polskiej państwowości.

Więcej na: www.niepodlegla.gov.pl

Busimport PL sp. z o.o.

Przedstawiciel branży motoryzacyjnej, należący do Grupy VBI, od lat specjalizuje się głównie w sprzedaży i finansowaniu autobusów na polski rynek oraz wszelkiego rodzaju naprawami i lakierowaniem autobusów dostarczanych klientom.

Więcej na: www.busimport.dk

NAVIGATE Sp. z o.o.

Firma ekspercka oferująca bezzałogowe statki powietrze (drony) do profesjonalnych zastosowań, innowacyjne rozwiązania pomiarowe dla GIS i geodezji, specjalistyczne szkolenia, autoryzowany serwis urządzeń i wsparcie techniczne.

Więcej na: www.navigate.pl

Supra Brokers S.A.

Broker ubezpieczeniowy specjalizujący się w tworzeniu programów ubezpieczeniowych dopasowanych do potrzeb konkretnego klienta. Zarządza ryzykiem i zapewnia kompleksową obsługę brokerską na najwyższym poziomie na terenie całej Polski.

Więcej na: www.suprabrokers.pl

Zakład Usług Konsultingowych KNOW HOW sp. z o.o.

Wspiera zarządzanie w jednostkach medycznych, przeprowadza audyty i tworzy programy naprawcze dla podmiotów leczniczych, rozwija oprogramowanie do zarządzania i controllingu szpitali i przychodni, pozyskuje fundusze unijne na inwestycje oraz świadczy outsourcing księgowo-kadrowy.

Więcej na: www.knowhow.com.pl

Łączy nas wspólnota celów

Samorządy terytorialne codziennie realizują wiele zadań. Stawia się im różne wyzwania, z którymi radzą sobie na tyle, na ile pozwala na to rzeczywistość prawna i finansowa. Niejednokrotnie władarze JST stają przed trudnymi dylematami, który z planów oraz w jakim czasie i zakresie będzie można wykonać. Realizację tych planów wstrzymują wadliwe przepisy prawne. To właśnie na tej płaszczyźnie dużym wsparciem dla pojedynczej gminy, powiatu czy województwa są korporacje samorządowe, które na bieżąco „walczą” o racjonalne zmiany przepisów prawa.

DOBRA REPREZENTACJA W PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

Do takich należy Związek Powiatów Polskich. Stowarzyszenie skupia niemal wszystkie samorządy powiatowe w kraju. Powstało, gdy reaktywowano powiaty, jednak swoimi korzeniami sięga dwudziestolecia międzywojennego. Wtedy o dobro samorządu powiatowego dbał Związek Sejmików Powiatowych Rzeczypospolitej Polskiej, a następnie Związek Powiatów RP.

O skutecznych efektach pracy ZPP na rzecz swoich samorządów członkowskich jest coraz głośniejsze. Mówią o tym zarówno samorządowcy, jak i parlamentarzyści. Pracę tę zauważają także niezależne instytucje jak np. Serwis Jawny Lobbying, który sprawdza, kto ma wpływ na tworzenie prawa w Polsce. Zgodnie z analizami tej organizacji Związek Powiatów Polskich, w roku 2021, zajął drugie miejsce w grupie najsukcesywniejszych lobbystów działających w Sejmie RP!

Zadaniem Związku Powiatów Polskich jest m.in. inicjowanie i opiniowanie projektów aktów prawnych dotyczących samorządów terytorialnych. Członkowskie samorządy wymieniają się doświadczeniami w zakresie wykonywanych zadań własnych i zadań z zakresu administracji rządowej. Działalność w ramach Związku pozwala na inspirowanie i podejmowanie wspólnych inicjatyw, które mają wpływ na rozwój społeczności powiatowych.

Pracownicy biura ZPP prowadzą prace informacyjne, konsultacyjne i programowe, mające na celu rozwiązywanie problemów dotyczących różnych dziedzin działalności samorządu terytorialnego.

DLACZEGO WARTO?

Członkowie zyskują wymierne korzyści z tytułu uczestnictwa w ZPP, np.:

RECEPTA NA LEPSZY SYSTEM

- uzyskanie bezpośredniego dostępu do informacji o procesie legislacyjnym dotyczącym samorządów,
- korzystanie z raportów, opracowań oraz analiz przygotowywanych przez ekspertów Związku przekazywanych wyłącznie członkom ZPP,

- stały dostęp do informacji z gremiów opiniujących, zatwierdzających i monitorujących programy pomocowe obecnej i przyszłej perspektywy (zarówno krajowych, jak i unijnych),
- rekomendowanie przedstawicieli do różnego rodzaju komitetów monitorujących, sterujących i innych ciał reprezentatywnych,
- udział w szkoleniach, forach, konferencjach organizowanych przez Związek i jego partnerów w tym dedykowanych wyłącznie członkom ZPP,
- uczestnictwo w pracach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, Komitecie Regionów Unii Europejskiej, Kongresie Władz Regionalnych i Lokalnych oraz innych zespołach czy komisjach (możliwość przedstawiania wspólnych problemów na arenie regionalnej, krajowej i międzynarodowej).

WIŁOŚCI I JEDNOŚCI SIŁA

Moc takich organizacji jak ZPP wynika z jej powszechności, a więc liczby członków. W przypadku Związku Powiatów Polskich mamy do czynienia z najbardziej powszechną korporacją samorządową w kraju, co z kolei sprawia, że głosu tego nie można lekceważyć. Potwierdzają to efekty prac, które omawiane są na corocznym zjeździe wszystkich członków Związku.

JAK PRZYSTĄPIĆ DO ZPP?

Samorządy, które jeszcze nie przystąpiły do Związku, a chciałyby współistnieć w tym elitarnym gronie, mogą tego dokonać w dowolnym momencie. Jak?

- 1 Rada powiatu lub miasta na prawach powiatu powinna podjąć uchwałę o przystąpieniu do ZPP i przesłać ją do Biura ZPP,**
- 2 Zarząd ZPP podejmuje uchwałę o przyjęciu powiatu lub miasta na prawach powiatu w poczet członków ZPP.**

Od tego momentu powiat lub miasto na prawach powiatu staje się pełnoprawnym członkiem ZPP.

Projekt uchwały w sprawie przystąpienia do Związku Powiatów Polskich znaleźć można na: <https://zpp.pl/19-czlonkostwo>

DZIENNIK WARTO WIEDZIEĆ

źródło rzetelnych
informacji
www.wartowiedziec.pl

1 Przekazuje
najnowsze informacje o tym co
dzieje się w samorządowym świecie

2 Radzi
jak stosować przepisy

3 Dostarcza
danych i wiedzy

4 Dobrze się czyta
bo łączy innowacyjność z tradycją
i dobrym stylem!

5 Pisze
z myślą o samorządowcach

**6 Bezpłatne
i bez reklam!**

Osoby współtworzące DZIENNIK WARTO WIEDZIEĆ

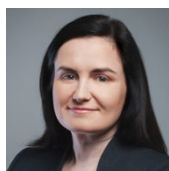
**Rafał
Rudka**
Redaktor naczelny

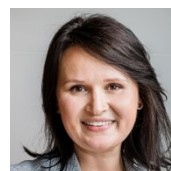
**Małgorzata
Orłowska**
Sekretarz redakcji

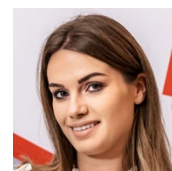
**Grzegorz P.
Kubalski**
Redaktor

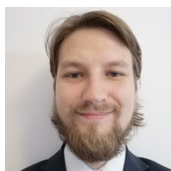
**Bernadeta
Skóbel**
Redaktor

**Katarzyna
Liszka-Michatka**
Redaktor

**Patrycja
Grebla-Tarasek**
Redaktor

**Adrian
Pokrywczyński**
Redaktor

**Przemysław
Matysiak**
Redaktor

**Ewelina
Kocemba**
Redaktor

**Katarzyna
Sekuła**
Redaktor

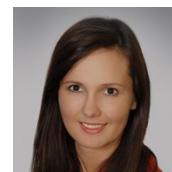
**Joanna
Gryboś-Chechelska**
Redaktor

**Alicja
Cisowska**
Redaktor

**Tomasz
Smaś**
Redaktor

**Anna
Królikowska**
Redaktor techniczny

DZIENNIK WARTO WIEDZIEĆ

Wydawca: Związek Powiatów Polskich

Redaktorzy numeru: Rafał Rudka i Joanna Gryboś-Chechelska

Zdjęcia i grafika: ZPP, KPRP, Canva, KRISfoto – Krzysztof Siekielski

Projekt i skład: www.smartvision.pl